

Mynheeren en Juffrouwen,

Waarschijnlijk zou ik nu niet verstant hebben in deze vergadering de stem te verheffen, indien ik niet verzekerd ware geweest, dat ik hier zou spreken tot personen die eenig belang stellen in de verheffing des vaderlands en in onze pogingen tot de heropbouw van ons moedertiel. Magten er onder Ue zich ook eenige bevinderen, welke door nieuwsgierigheid alleen tot dit feest werden uitgelokt, zoo hoop ik des niettemin, dat gy allen my uwe goedwillige aandacht voor eenige oogenblikken, zult willen verleenen. Gelieft my toe te laten, een blik terug te slaan in de tyden, en te eenen schets over te stellen van den lofbaren arbeid, waeren gy, Burgers van Antwerpen, u moogt bereven, het schoonste deel te hebben bygebragt. Mijchien zal het my gelukken, in uwe harten een gevoel van grootsheid op te wekken, door de overtuiging, dat in ons de geest en de moed onzer eienryke voorvaderen nog overbasterd voortleeft en dat een der hemel door toekomst wellicht een glansryke ster voor ons vaderland is ontstoken.

Mynheeren en Juffrouwen,

De Strijd, dien gy ons ziet voeren tegen de zedelste heersdijck des Zuidervolkens, is niet nieuw; hy duert nu sedert acht hondert jaren voort - en wy - als trouwe zonen hebben hem overgeerft van onze vaderen, als een heiligen plicht en als het ~~enigst~~ eenigst redmiddel tegen bederf en vernietiging. Onzer gemene geschiedenis is zelfs niets anders, dan een vertekening van dien Strijd tusschen het onbuigbare België en het winzuchtig Zuiden.

Daer de heldenmoed onzer voorgelactts niet altyd zwichten moest voor de ontzaglyke magt des vyands - ~~het~~ ~~het~~ wyde graf by Kortryk getuigt daarvan! - Eventueel, na lang worstelen, na vele zegepraalen en rampen, werden wy onwiderstaenbaar voortgerukt door groote europische omwentelingen en verveelen, ontgeruwd en uitgeput, in

de magt der vreemden: — dan van Spanje, dan van
Oostenryk en eindelijk van Prankryk.

Wat een volk de magt geeft om, na rampspoedige lotge-
vallen, uit de vernedering met nieuwe krachten op te staan,
zijn zyne vaderlandse Zeden, zyne geloofsbegrippen en
vooral zyne moedertaal, die algemeene band, die Schutten-
Zonder wiens bescherming geen volk revent een groot volk
kan blijven bestaan, bovendien wanneer zyn grond zoo rijk
door God gezegend werd als de grond van België. Want, zoo
lang een natie hare eigene taal en Zeden bewaart, is hare
volledige overheersching onmogelyk; maar, dat een volk zyne
moedertaal afsta en zyne Zeden verwisselen voor de
levenswijzen en de begrippen der vreemden, — dan heeft
de overwinnaar slechts zynen staf te verheffen, en het laffe
volk versmelt zich gedwee, als een overmoedige Slavensta-
met zyne meesters. — Het is weg van de aerde! en het ver-
dient zyne vernietiging.

By de laatste fransche overrompeling waren ons groot-
vaders nog onverbastard gebleven, wat hunne vaderen
waren: elvoeg bemerkten de vreemde beheerschers dat
hun nog te veel moed, te veel zelfpachting en nog
te veel eigen kenmerken overbleven, om niet, by de eerste
gunstige gebeurtenis, zich los te rukken en in de wereld
de plaats te hernemen, die hun door de groote daden
van het vroegerlaft is toegekend. Wilde men de Belgen
hun verleden doen vergeten en hen als overwonnen land
in het groote ligchaem van Prankryk inlyven, dan
moest men eerst het eenig Palladium uit den
tempel rukken: — men begreep dit niet al te wel.
Ons geloof werd verspot, ons Zeden misprezen, onze
taal veracht, verworpen, en als een vyandin vervolgd.
Lijst geweld, gunsten en knipergen werden af aengewen-
om ons eigen vaderlyk erfdeel in onze oogen vermadelyk
te maken. En, eindelijk, de Staetorkanen, volgden

ekander zoo schokkend en zoo snel, dat de verbysterde Bely,
Door den algemeenen stroom voortgerukt, in den loopen stuit
Oos vriends veel en geheel vergat dat zijn Stam te
edel is om den dienst van een ander volk te zijn.

Onder een ander Staatsbestuur woekerde het vreemde onkruid
voort en stortte zijn Zaden in de Schaduw, om in eenen
gunstigen Zomer alles bedreigend op te schieten. Enige
jaren later, toen onze omwenteling gelyktydig met die
van Frankryk was geschied, zelden het oogenblik gekomen
te zijn, waarop voor altyd het zedelyk doordronnis van
den nederduitschen Stam moest worden geveld. De juichende
Stem onze vriends riep spottend: "Eindelijk toch moeten
zy bukken; het is gedaan: zy liggen met het hoofd in het
stof, geen moed, geene magt meer: de achthonderdjarige
Schutmuur des duitschen Rhyas is ingestort!"

Zy mochten dus wel spreken, zy die uitlofde tot de
grootmaking van hun eigen vaderland, zijk in onze val
verblydden. Want, het is eene onbetwistbare waarheid:
Ode Nederduitsche ~~Stam~~ volkstam zelden, zonder hoop
en zonder moed, zome vernediging met onverschilligheid
af te wachten. Onze ^{Roemryke} ~~Stam~~ ~~was~~ geschiedenis zou daar
afbreken, als het gestoten verhaal der lotgevallen van een
volk dat geweest is; zonder voorgelucht, zonder erfdeel,
zonder herinnering, zonder wy ons versmelten in hem,
tegen wien het edel bloed onze vaders zoo menigmaal
in stralen opsprong.

En inderdaad, alle ontzigtten waren donker: de hoop
op herleving zelden eene zinneloosheid. Herinner u
Nlecht, onder dit opzigt, den Staat des geestes kort na
de omwenteling. Het Staatsbestuur in onze waelke broeders,
zijk over onze inzigtten bedreigende, waren ons vyandig;
de ambten waren meest in handen van personen,

die hunne grooeding hadden genoten onder fransche over-
heersching, en daaruit eens haet hadden geput tegen de
sprake van hun eigen vaderland; - de Dagbladen, die
rigters van den openbaren geest, waren in hende, van
vreemdelings; - dwynde fransche boeken, lofzinking, van
Zelfmoord van eerbaet en van goddeloosheid, overstromden
ons land en bedroven onze zedens; de mode, dit blinde kind
der parysische ydelheid, sprak zinen banvloek uit tegen
eene taal welke ons voorgelukt met zo vele meesters-
stukken der kunst, en des wetenskap heeft verricht. En
- pyrelt in deze herinnering - Belgen schreunden het zint
niet, den vreemdeling gelyk te geven, als hy valscheit
kwam zeggen, dat de taal onzer vaderen, de sprake onzer
moeder, eene lompe en wanluitense sprake was!

Niet is dan, op dit tydstip, Myne lieven, dat gy in uw
midde, eenige jonge onbekende mannen, zagt opstaan,
die u spraken van vaderland en van moedertaal; die
u liefde tot uwen geboortegrond poezden in te bejemen, door
het aenderten der groote daden van het voorgelukt; die
met stalen wil en onwiltbare overtuiging (als apostelen van een onbegrepen geloof) het zweerd
des geestes durfden opheffen tegen de ontelbare vyanden
van het nederduitsch volksdom en zelfs tegen hunne
eigene verdoolde broeders. Gy weet nog, hoedernig hun
lot was in die eerste tyden der worteling: zy werden verdrift
als zinneloozen, die met kinderhanden den deusaaltheit
zegewagen des vreemden wilden helen... Toch niet
kon hen wederhouden: met geestdrift en onbegrensde
moed bejield, hieven zy de stem op tegen de
vyanden onzer geslachts, en zy riepen luid op, tegen
al wie gereed was om hen te berispen of te helen:
« De grond dien God ons tot vaderland gaf, is een

heilige grond! - Niet alleen omdat in zijnen Schoot het gebeente
onzer vaderen rust; niet alleen omdat hy onze wieg Doeg
en onze moeder hem beminde; maar ook omdat hy eens
bewoond werd door een der grootste volkers, des aardbodems; -
omdat hier de eerste fakkel der cult-kristene beschaving - der
volksgrootheid - werd ontstoken; - omdat in zijne velden
honderdmaal het edelste bloed by stroomen vergoten werd
voor de vrijheid des Menschen, en de ontvoogding des volks-
nyverheid; omdat hy in alle vaktes mannen leefte voort-
gebragt, wier namen op de bladen des wereldgeschiedenis als
hottende sterren blinken - en omdat zelf de vreemde naties
Zelve - op eene entele uitjorsidering na - dien grond eerbiet-
Digen, waerop zoo veel voor het algemeen welzijn des
menschedoms werd ondernomen, en uitgevoerd.

1. Wie zullen grond tot geboorteland ontving moet hem
weten te verdedigen, of hy is een lafaerd; - wie van
zulke helden afstamt moet zijn erfdiel ongeschonden
bewaren, of hy is een aterting. - Lafaerds, atertingen

Zijn wy nog niet. Niet, hier staan wy, klein in getal:
wy dagen u uit in name des ouden vaderlands - en
veracht ons niet, gy Goliaths der dwaling; want uit
den hengel der overtuiging zal wellicht de steen
des woords uwen scheldel^{eens} treffen en u verdryven van
den beuvenbodam, die gy doot bederfen ontaarding
Zoekt te winnen. Autternt verbastering! Hef van
ons de vreemde dwaalgis! Plaets gemackt voor
edeler gevoelens! Broeders, het vaderland roept
u door onze sters tot den stryd des geestes: ont-
waakt, staet op, eiselt uwe plaek in de wereld
terug en verdedig uwen geboortegrond tegen zijne
listige vyanden, omdat hy thye wat God hem
schiep en wat het overgelaet hem maekten!

Vreemd klank deze ~~nieuwe~~ ^{nieuwe} taal in de woestyn der ontfer-
ding en des ongeloofs. De jonge Sprekers, arm aan Stoffe-
lyke middelen, mispken ook aan geest; maar toch rijk aan
aan liefde tot het vaderland, aan overtuiging der heiligheid
van hun doel en aan haat tegen zedenbederf, — die jonge
mannen werden eerst bespot, dan gevreesd, dan gehaat,
Dan vervolgd. Zonder twyfel zonden zy bezweken zyn en
den ongelyken stryd; maar gy, Burgers, hebt hunne stem
gehoord en geloofd, gy hebt ze beschermt tegen de doodsche
onverschilligheid door ~~de~~ uwe deelnemende aardselt;
gy hebt hun den haat en den spot des vreemden vergol-
den door uwe actieng en uwe liefde — en door uwe
onophoudende aencmoediging hebt gy hunnen arbeid
beloond.

God zy dank, het bederf had slechts de oppervlakte van
onzen nederduibelen stem aangedaan, wel had zyne
^(Door den kanker der verveendring)
buitenste schors of in eenige plaatsen geleden; maar zyn hart
en zyne wortelen waren nog gezond: gy, Burgers, magtig
meerderheid der natie, en het volk, arbeidende meerderheid
der natie, gy waest uwe vaders, nog weerdig: gy bemint
nog het land waar Van Eyck, van Maerlant, Delmon-
arteveldde en Rubens de Kroon der Roemen voor u
gevolotten hebben. De vyand had zich bedrogen:
het nederduibele volk was nog niet ryp voor Jedels
Slaverny!

Slechts tien jaren, Mene Leere, Scheiden ons nu
van het oogenblik dat wy — ons tekenende met het Kruis
Oer overtuiging — ten stryde trokken tegen zedenbederf
en verbastering — en reeds zyn de tyden veranderd alsoe
eene gansche eeuw van werkzaamheid en van
voortgang verloopes warig! Uwe bescherming

leeft onze pogingen vruchtbaar gemaakt; door uwe deelneming
hebt gy ons versterkt en ons de maat verleend om dingen te
doen waertoe wy anders door onszelven onbetwaken Zyn.

Beschouwt met zelfvoldrenny en met hoop op de toekomst
den tegenwoordigen Staat der geesten in vergelyking met de
treurige Schets, die ik daerwen voor uwe oogen opthiny:

Eene letterkunde is tot stand gekomen: het nederduitsche volk
leeft lieftelike genoege tot die zuivere uitbejegening. Zyne broeders
gekregen om door Zyne aanroediging mogelijk te maken dat hunne
Stem tot dwygenen werd vermenigvuldigd. In alle Nederlanden, in
alle oefften, hebben de sterkmoedigste mannen Zich vereenigd
om de verbetering met geweld van hunnen grond te
zweepen; geene torens pils verheft Zich in Nederduitsch
Belgie, in wier schaduw eene Stem ~~is~~ niet klinte tegen
outaerdung en zedelyke dienstbaarheid. — De edelste uwer

Zonen, gewapend met wetenschap en geleerdheid, Zyn
Zich in onze rangen komen, Scharen; het nederduitsche
leger, eerst Zyn zwak, is nu ryk aan jonk en krachtig
bloed, aan jeugdig stryders, die het zweerd de woords
zullen overleveren aan onze kinderen, opdat de strydt
~~ten~~ tot behoud ^{onzer erfdeels} ~~de overlevende~~ overzwakt worde
voortgezet. — De taal des voorgelachts rolt nu in

mannelyke toonen uit den gorgel van vaderlandsche
Zangert: het nederduitsche lied ^{gelinkt} ~~klinkt~~ nu van

den nederduitschen grond begeesterd ten hemel: de
roem der vaderen wordt ^{nu} bezingen in der vaderen
gouden taal! — onze Koning leeft gezien, hoe
zuiver de vlam der vaderlandsche liefde in ons brandt:
hy is onze doordruktygste beschermmer geworden, en
medigt ons aan in onzen edelen arbeid door de
behuylpame daed en door het openlyk woord.

Onder de grootste Staatsmannen van Belgie telt
den nederduitschen voltyger Zyne warme voorstanders;

1
Zegde de Minister Kandebyer niet, in tegenwoordigheid van
duizend aanhoorders, dat wy reest hebben toe de openbare dank
baerheid en dat het nageslacht ons door zyne verwytte wetten,
Zou indien het Staetsbestuur een onafproeging de
verschuldigde ~~verplichting~~ ^{reestverdringheid} niet het wedervaren? Klonten
in de Kamer de vertegenwoordigers de Stemmen niet van
De Deckel en Corwarens, ter verdediging van het Neder-
Duitsch volksdom?

Onze waelsche broeder zelven bedruygen zint niet meer
over onze inzigten; Zy gevoelen dat wy de condract met
hen die God ons tot Landgenoten gaf niet breken wille,
Uit hun midden zyn dappere mannen ontstaen, die
voraen in onze geleders met ons stryden, en den vyand
Oder te duchtigst tegen tebruygen, Daer hunne tegenwoor-
digheid in ons leger, het gevolg is eenes wonderbare
diepte van oovertuiging en vaderlandsliefde.

Ja, Myne Heere, het grondbeginsel dat wy voortaan
Dringst allengstens in aller herten: ons oude Vaderland
telt zyne vrienden en beschermers onder alle Standen,
van den Kroon des Konings of tot in de nederige woon-
O des werkmans.

En zoo is het, Broeders en Zusters, in den Nederduitsche
bloede - toen wy het waegden in de waestyn een Zaad
te planten, heerschte de winter des onverschilligheid; rond
ons kroop het ongedierte des spotterij; boven onze hoofden
loeyde het orkaan; des vervolging en des haets - en toech
het Zaadje shoot zyne nederige blaedjes uit den
grond; door uwe koeterende deelneming gevoed, kiefen brandende
het zynen Zwaarten stam in de hoogte: het wecrstom
aen koude, aen ongediert en aen orkaan. Nu, als een
plant door de natuer zelve geseed, is het een boom
geworden, die zyne schaduwrijke kruin over het vaderland
utbreid en in zyne schitterende blaesels de kamer
besluit eenes onfeilbaar onuittebare toekomst!

Uit de gruwelyke wandaden, ^{en uit}
roff ~~sticht~~ de etelyke straf van
de heere ~~en~~ oovertuiging puttes, dat
een booswicht de wreke Gods niet
ontduygen kan, al verberg hy zich
mag zoo goed in den ondoordringbare
mael des geheimis
Deze gebeurtenis is